

ที่ระลึก

พิธีเปิดห้องสมุดประชาชน

เฉลิมราชกุมารี

อำเภอเขาสงา สังกัดจังหวัด

วันจันทร์ที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ข้าพเจ้าตั้งใจใจที่จะเพียรพยายามศึกษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชอุทิศพระจริยะในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง สมเด็จพระราชินีทรงในงานอุทยานสโมสร ซึ่งรัฐบาลอุษัตยธานี เป็นการเฉลิมพระเกียรติในโอกาสพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามภักดีไชย งานนี้ได้มีเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ณ ทำเนียบรัฐบาล พระราชดำรัสที่ตอนหนึ่ง มีความว่า

“...ข้าพเจ้าทราบดีอยู่แล้วว่า ข้าพเจ้ามีหน้าที่ และควมรับผิดชอบต่อประเทศชาติอย่างมาก และการที่ละปฏิบัติราชการแผ่นดินนั้น เป็นภาระอันหนักที่ต่อองอาศัยทั้งสติปัญญาและความรู้ความสามารถอย่างพร้อมมูล ข้าพเจ้าตั้งใจใจที่จะเพียรพยายามศึกษาและปฏิบัติกิจของตนเองต่อไปให้ได้ดีที่สุด เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่ตามที่ทุกคนมุ่งหวัง”

บทพระราชนิพนธ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

นุติ ปญญาสมา อภา แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี

สิ่งที่ทำให้คนเราแตกต่างจากสัตว์อื่นก็เพราะว่า คนย่อมมีปัญญาที่จะ
นึกคิดและปฏิบัติสิ่งที่ดีมีประโยชน์ และถูกต้องได้ ผู้ยังปฏิบัติสิ่งที่ดีมีประโยชน์
และนึกคิดสิ่งต่าง ๆ ไม่ได้ ก็เปรียบเสมือนผู้ที่ยังไม่มีแสงสว่าง นับว่าเป็นผู้ที่อยู่
ในความมืด แม้แสงแดดจะแผดจ้าจ้าสักแค่ไหน ก็ยังเปรียบเทียบกับแสงแห่ง
ปัญญาไม่ได้ เพราะแสงแดดไม่สว่างพอที่จะทำให้คนเรารอบรู้เห็นแจ้งสิ่งต่าง ๆ
ได้ จึงกล่าวได้ว่าพระพุทธภาษิตที่ว่า นุติ ปญญาสมา อภา แสงสว่างเสมอ
ด้วย ปัญญาไม่มี นั้นเป็นความจริงที่สุด

เดินตามรอยเท้าพ่อ

บทพระราชนิพนธ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ฉันเดินตามรอยเท้าอันรวดเร็วของพ่อโดยไม่หยุด
ผ่านเข้าไปในป่าเขาใหญ่ นากลับ ทึบ
แม่ไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด มีดและขวาน
มีต้นไม้ใหญ่ ๆ เหมือนหอคอยที่เข้มแข็ง
พ่อจ๋า... ลูกหิวจะตายอยู่แล้วและเหนื่อยด้วย
ดูซิจะ... เลือดไหลออกมาจากเท้าทั้งสองที่บาดเจ็บของลูก
ลูกกลัว เลือด และหมาป่า
พ่อจ๋า... เราจะถึงจุดหมายปลายทางไหม?
ลูกเอ๋ย... ในโลกนี้ไม่มีที่ไหนดอกไม้ที่มีความรื่นรมย์
และความสบายสำหรับเจ้า

ทางของเรามีได้ปูด้วยดอกไม้สวยสวย
จงไปเถิด แม้ว่ามันจะเป็นสิ่งที่บั่นทอนหัวใจเจ้า
พ่อเห็นแล้วว่า หนามตำเนื้ออ่อนอ่อนของเจ้า
เลือดของเจ้าเปรียบดั่งทับทิมบนใบหญ้าใกล้น้ำ
น้ำตาของเจ้าที่ไหลต้องพุ่มไม้สีเขียว
เปรียบดั่งเพชรบนมรกตที่แสดงความงามเต็มที
เพื่อมนุษยชาติ จงอย่าละความกล้า
เมื่อเผชิญกับความทุกข์ให้อดทนและสู้ม
และจงมีความสุขที่ได้ยึดอุดมการณ์ที่มีค่า
ไปเถิด... ถ้าเจ้าต้องการเดินตามรอยเท้าพ่อ

สมเด็จพระเทพฯ

เสด็จจังหวัดตราด

เสด็จจังหวัดตราด ครั้งแรก

เมื่อวันพุธที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๕
องค์สมเด็จพระเทพฯ ทรงเสด็จวาง
ศิลาฤกษ์ ศูนย์สภากาชาดไทยเข
ล่าน อำเภอคลองใหญ่ จังหวัด
ตราด และทรงเป็นองค์ประธานเปิด
พิพิธภัณฑ์ วัดบูรพาราม อำเภอเมือง
ตราด จังหวัดตราด

เสด็จจังหวัดตราด ครั้งที่ ๒

เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๓ มิถุนายน
๒๕๓๕ ทรงนำนักเรียนนายร้อย จปร.
ศึกษาอนุภูมิภาคจังหวัดตราดโดย
เสด็จยังพิพิธภัณฑ์ วัดบูรพาราม
ชมหลักเขตแดนกิโลเมตรที่ ๗๓ ที่
บ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่

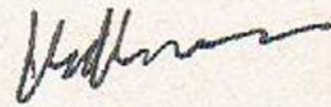
เสด็จจังหวัดตราด ครั้งที่ ๓

เมื่อวันพฤหัสบดี และวัน
ศุกร์ที่ ๗ - ๘ มกราคม ๒๕๓๖
เป็นการเสด็จส่วนพระองค์ เน้นชม
การปฏิบัติงาน ของคณะแพทยพยา
บาลสภากาชาดไทย ที่ปฏิบัติหน้า
ที่ที่เกาะกง ทรงมอบอุปกรณ์การ
เรียน ให้แก่ครูใหญ่ ๕ โรง
ที่บ้านเจ๊กแบ้ หมู่ที่ ๓ ตำบลเกาะช้าง
อำเภอแหลมงอบ

คำนำ

จังหวัดตราดได้รับความเห็นชอบจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้จัดสร้างห้องสมุดประชาชน **เฉลิมราชกุมารี** โดยสร้างในบริเวณโรงเรียนชุมชนแสนตุง อำเภอเขาสมิง นับว่าเป็นเกียรติแก่ชาวจังหวัดตราดโดยทั่วกัน และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ทรงเห็นความสำคัญของห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ประชาชนชาวไทย ได้เสด็จมาเป็นองค์ประธานเปิดห้องสมุดประชาชน **เฉลิมราชกุมารี** แห่งนี้ ยิ่งนับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่พสกนิกรชาวจังหวัดตราด

ฉนั้น เพื่อเป็นการน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ จังหวัดตราด โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตราด จึงได้จัดหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อสดุดีแต่พระองค์ท่านที่ได้ทรงพระราชทานห้องสมุดประชาชน **เฉลิมราชกุมารี** แห่งนี้ อันจะเป็นแสงสว่างนำพวกเราไปสู่ปัญญาโดยทั่วหน้า.

(นายไพโรจน์ ปรียาร์ตน์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด

มาร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้
Let's join in making a literate world

วิจิตร ฐาน

สารบัญ

	หน้า
ประกาศจัดตั้งห้องสมุด ฯ	๑
ห้องสมุดประชาชน	๒
ประวัติสัญลักษณ์ ห้องสมุด เฉลิมราชกุมารี	๓
มารู้จักกับ จังหวัดตราด	๔
มาร์ชเมืองตราด รำวงเมืองตราด	๖
ธงประจำจังหวัด พระแสงดาบ	๘
คำโคลงประวัติเมืองตราด	๑๐
พระราชโทรเลขของรัชกาลที่ ๕	๑๓
ระกำหวาน ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	๑๔
วัดบุปผาราม วัดโยธานิมิตร	๑๕
โบราณสถานเขาโต๊ะโมะ โนนหินตั้ง	๑๖
น้ำตกธารมะยม น้ำตกคลองเจ้า	๑๗
น้ำตกสะพานหิน ตลาดพลอย สุนัขหลังอาน	๑๘
บรรณานุกรม	๑๙
รายนามผู้บริจาคสร้างห้องสมุดฯ	๒๐

ประกาศจังหวัดตราด
เรื่อง การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

ตามที่จังหวัดตราด ได้รับความเห็นชอบจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้จัดสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ที่อำเภอเขาสมิง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๔ นั้น อาศัยระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียน ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๙ หมวด ๒ ข้อ ๖ และ ข้อ ๘ จังหวัดตราด จึงประกาศจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ขึ้นโดยใช้ชื่อว่าห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอเขาสมิง ตั้งที่ถนนสุขุมวิท ตำบลแสนตุง จังหวัดตราด ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔

อมร อนันตชัย
(นายอมร อนันตชัย)
ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ความเป็นมาของการก่อสร้าง

ในโอกาสที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๔ เพื่อสนองพระราชปณิธานและแนวทางพระราชดำริในการส่งเสริมการศึกษาของชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ขอพระราชทานพระราชนุญาต ดำเนินการโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน ซึ่งได้พระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี ซึ่งจะเป็นการบริการห้องสมุดประชาชน ที่ครบถ้วนเป็นระบบ ที่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องโสตทัศนศึกษา มุมหนังสือพระราชนิพนธ์ มุมเด็กและครอบครัว ห้องเอนกประสงค์ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ ศูนย์รับบริจาคหนังสือ และบริการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

การจัดสร้างห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ได้รับความสนใจจากหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนเป็นอย่างดี โดยใช้ที่ราชพัสดุของโรงเรียน

ชุมชนวัดแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เป็นสถานที่ก่อสร้าง มีเนื้อที่ ๒ งาน ๖๕ ตารางวา โดยได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๔ โดย นายอมรอนันตชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด เป็นผู้แทนพระองค์ และเริ่มดำเนินการก่อสร้าง เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๓๔ และแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๓๖ โดยใช้งบประมาณในการก่อสร้าง ทั้งสิ้น ๑,๙๓๘,๐๐๐ บาท เป็นงบประมาณจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนจำนวน ๑๒๕,๐๐๐ บาท นอกจากนั้นยังได้รับการสนับสนุน จากประชาชนชาวจังหวัดตราดเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวอำเภอเขาสมิง ที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนบริจาคเงิน สมทบทุน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริจาคครั้งนี้ จังหวัดตราด ได้ประกาศเกียรติคุณให้ทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้ การร่วมใจดังกล่าว ก็เพื่อให้การสร้าง ห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี อำเภอเขาสมิง มีความสมบูรณ์พร้อมและเกิด ประโยชน์แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ทั่วไปอย่างแท้จริง.

ประวัติสัญลักษณ์ ห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี

เพื่อให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี อำเภอลำปาง จึงได้มีการออกแบบสัญลักษณ์ของห้องสมุดแห่งนี้ขึ้น โดยใช้ภาพขอตัว ภาพเทียน เปลวเทียน และภาพหนังสือ เป็นสัญลักษณ์ซึ่งออกแบบโดย นายอารี ประเวศครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตราด ความหมายของภาพแต่ละภาพในสัญลักษณ์

ภาพขอตัว หมายถึง เครื่องดนตรีไทยเดิมซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงโปรดการเล่นดนตรีไทยเดิมมาก และทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ดนตรีไทย ซึ่งใช้ภาพขอตัว แทนสัญลักษณ์เครื่องดนตรีไทย

ภาพเปลวเทียนและลำเทียน หมายถึง แสงสว่างทางปัญญาซึ่งพระองค์ได้ทรงประทานความรู้การศึกษาให้แก่พสกนิกรชาวไทยผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาทุกหย่อมหญ้าในผืนแผ่นดินไทยเปรียบเสมือนทรงพระราชทานแสงสว่าง ให้กับคนที่มีดมทางปัญญาและการศึกษา ได้พบหนทางในการดำเนินชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น

ภาพหนังสือ หมายถึง พระองค์พระราชทานความรู้แก่มวลมนุษยชาติไม่ใช่เฉพาะเจาะจงแต่คนไทยเท่านั้น แม้แต่ในต่างประเทศก็เป็นที่ยกย่องถึงพระองค์ท่าน ในโครงการบรรณสัญจรซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก

ดังนั้นเมื่อนำภาพทั้งสามชนิดมารวมกันเข้า จึงเป็นภาพภวาระกิจอันใหญ่หลวงและสูงส่งยิ่ง ที่องค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงประทานให้แก่พวงชนชาวไทยทุกคน ทุกศาสนา ในเรื่องการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาประเทศชาติ ที่พระองค์ท่านทรงห่วงใยในพสกนิกรของพระองค์ท่าน โดยเฉพาะชาวจังหวัดตราดพึงระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ในการก่อเกิดห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี อำเภอลำปาง จังหวัดตราด จึงได้คิดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี ดังกล่าว

คำขวัญจังหวัดตราด (ใหม่)

เมืองพลอยแดงแห่งสยาม
หมู่เกาะงามครึ่งร้อย
อร้อยระกำแสนหวาน
สุนัขพันธุ์ไทยหลังอาน
อนุสรณ์สถานเขาล้าน
บวรสถานยุทธนาวี (เกาะช้าง)
เส้นทางดีสู่กัมพูชา
ศูนย์การค้าชายแดน

คำขวัญจังหวัดตราด (เก่า)

เมืองเกาะงามครึ่งร้อย
พลอยแดงค่าล้ำ
ระกำแสนหวาน
หลังอานหมาดี
ยุทธนาวีเกาะช้าง
สุดทางบูรพา

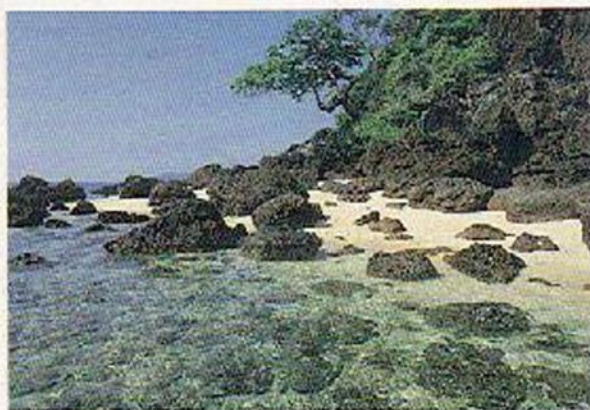
มารู้จักกับจังหวัดตราด**“สุดแดนไทย ไต่บูรพา”**

ตราด เป็นจังหวัดชายแดนสุด ด้านชายฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย ต่อจากจังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ ๒,๘๑๙ ตารางกิโลเมตร มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ ๕๖ ของประเทศ มีชายฝั่งทะเลยาว ๑๖๕.๕ กิโลเมตร เป็นจังหวัดที่เล็กที่สุดในบรรดาจังหวัดชายทะเลภาคตะวันออก ส่วนที่แคบที่สุดของจังหวัด วัดจากบ้านโชดทราย ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จากแนวชายฝั่งทะเลตะวันตก ถึงแนวเขาบรรทัด วัดได้เพียง ๕๐๐ เมตร ทางด้านตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ๙ ตามทางหลวงสายที่สั้นที่สุดคือ บางนา - ชลบุรี - แกลง - จันทบุรี - ตราด เป็นระยะทางประมาณ ๓๑๕ กิโลเมตร

ตราด ชื่อนี้สันนิษฐานว่าเพี้ยนมาจากคำว่า “กราด” อันเป็นต้นไม้ที่ใช้ทำไม้กวาด เพราะก่อนหน้านั้นรอบ ๆ เมืองตราดเต็มไปด้วยต้นกราด แต่กราดในสมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เรียกว่า “บ้านบางพระ”

รูปร่างของจังหวัดตราดคล้ายดอกกุหลาบ โดยมีพื้นที่ทางทิศเหนือ เป็นดอกกุหลาบ พื้นที่ทางทิศใต้แถบอำเภอคลองใหญ่เป็นก้านกุหลาบ อีกนัยหนึ่งก็คล้ายหัวช้าง โดยมีทางทิศเหนือเป็นหัวช้าง พื้นที่ของอำเภอแหลมงอบส่วนที่ยื่นลงไปในทะเลเป็นปากล่างของช้าง พื้นที่ทางใต้แถบอำเภอคลองใหญ่เป็นวงช้าง

จังหวัดตราดประกอบไปด้วย ๕ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองตราด มีพื้นที่ ๙๓๘,๖๑๑ ตารางกิโลเมตร อำเภอเขาสมิงมีพื้นที่ ๖๗๙,๑๘๙ ตารางกิโลเมตร อำเภอบ่อไร่ มีพื้นที่ ๖๘๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร อำเภอแหลมงอบ มีพื้นที่ ๓๐๗,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร อำเภอคลองใหญ่ มีพื้นที่ ๕๐,๒๐๐ ตารางกิโลเมตร กิ่งอำเภอเกาะกูด มีพื้นที่ ๑๖๔,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทะเลของอ่าวไทย ทำให้มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางทะเลอยู่มากมีเกาะอยู่ถึง ๕๒ เกาะ โดยเฉพาะเกาะช้างใหญ่เป็นที่สอง รองจากเกาะภูเก็ต และนอกจากจะมีหาดทรายชายทะเลที่สวยงาม ยังมีเทือกเขาสลับซับซ้อนอย่างหนาแน่น มีความยาวถึง ๑๖๕ กิโลเมตร ที่มีชื่อเรียกว่า เทือกเขาบรรทัด ซึ่งกั้นแนวชายแดน ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยกัมพูชา จังหวัดตราดมีประชากร จำนวน ๒๐๑,๖๓๙ คน

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดตราด โดยทั่วไปอุณหภูมิของจังหวัดตราด ไม่แตกต่างกันมากนัก ไม่ว่าจะเป็นฤดูร้อน ฤดูฝน หรือ

ฤดูหนาวก็ตาม อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒๖-๒๙ องศาเซลเซียสตลอดปี จังหวัดตราดมีฝนตกชุกตลอดปี ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ มิลลิเมตร ต่อปี หรือเฉลี่ย ๑๙๘ วันต่อปี ฝนตกมากที่สุดที่อำเภอคลองใหญ่ นับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีฝนตกมากที่สุดที่ ๒ ของประเทศรองจาก จังหวัดระนอง

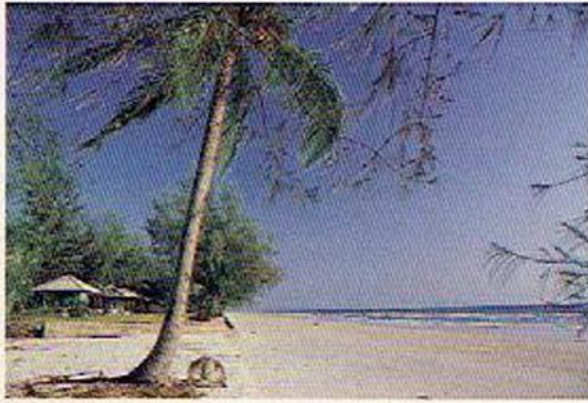
ภาษาพูด แม้ว่าจะนับรวมจังหวัดตราด เข้าไว้ในภาคกลาง ตามลักษณะของสังคมก็ตาม จังหวัดตราดก็มีภาษาพูดที่ต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้อยู่มาก และยังมีคำพูดที่แปลก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของคนพื้นเมืองในจังหวัดนี้เองโดยแท้ บางคำก็ไม่มีคามหมายใด ๆ เป็นเสมือนคำอุทานเสริมบทเท่านั้น แต่บางคำก็เป็นคำที่มีความหมายเฉพาะ ของมันเอง เช่น

เจ็ด (อ่านออกเสียงสั้น เป็น เจ็ด แล้วออกเสียงโท) หมายถึง ลักษณะที่หมดสิ้น ไม่มีเหลือเลย เช่น หายเจ็ด หมายถึง ความว่าหายไปหมดแล้ว

หาย ใช้คำนี้ต่อท้ายคำอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะในทางที่จะเสียประโยชน์ การลงโทษ ฯลฯ เช่น หายไปหาย (หายไปแล้ว) เขาขโมยไปหาย (เขาขโมยไปแล้ว)

เกี่ย มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า ต่างหากละ เช่น เขาเล่นกันเกี่ย (ใช้ได้แย้ง มีความหมายว่า เขาเล่นกันต่างหากละ ไม่ได้ทะเลาะกันหรือตีกัน)

แอบ มีความหมายว่า ซ่อน หรือ อยู่ใกล้ เช่น บ้านอยู่แอบกัน หมายถึง

บ้านอยู่ใกล้กัน เด็ก ๆ ชอบเล่นซ่อนแอบ
หมายถึง เด็ก ๆ ชอบเล่นซ่อนหา

สงาด มีความหมายว่า มากมาย
หรือ มากที่สุด (มักจะใช้แทนจำนวนนับที่ไม่
สามารถนับได้) เช่น เงาะสวนนี้ผลดกสงาด
หมายถึง เงาะสวนนี้มีผลมากมาย

คำท้องถิ่นบางคำในจังหวัดตราด ใช้
ภาษาพูดที่ออกเป็นเสียงตรีอยู่ก็มากคำ เช่น
เขาเต๊ะจัน ก็พูดว่า เขาเต๊ะจัน ดัง
นี้เป็นต้น ซึ่งนับว่า เป็นลักษณะที่ผิดแผก
ออกไปจาก ลักษณะของภาษาพูดในจังหวัด
อื่น ๆ เป็นอันมาก

การเล่นพื้นเมือง นับวันจะสูญหาย
ไปทุกขณะ ยังคงมีการเล่นพื้นเมืองชนิดเดียวที่
ยังคงเล่นกันอยู่บ้าง ตามหมู่บ้านที่อยู่ห่างตัว
จังหวัดออกไปนั่นคือ การเล่นสะบ้าล้อ

ประเพณีการทำขวัญข้าวในลาน ใน
จังหวัดตราดมีการกระทำกันอยู่ทั่วไป แต่
ในปัจจุบันหาได้ ยาก เพราะการนวดข้าว
เปลี่ยนจากการใช้ โค - กระบือ มาเป็นการ
ใช้เครื่องจักรแทน การทำขวัญข้าวในนา
กระทำ กันเมื่อเก็บเกี่ยวในนาเสร็จแล้ว นำ
รวงข้าวมามัดรวมกันเรียกว่า ฟ่อน รวงข้าว

๑ ฟ่อน โตขนาด ๕-๖ กำมือ ซึ่งรวงข้าว
๑ ฟ่อนนี้ เมื่อนวดแล้วจะได้เมล็ดข้าวเปลือก
ประมาณ ๑๐-๑๕ ลิตร ชาวนาจะนำฟ่อนข้าว
เหล่านี้มารวมกันในลาน สำหรับนวดข้าวการ
นวดข้าว คือการทำให้เมล็ดข้าวเปลือกหลุด
ออกจากรวงข้าว โดยใช้แรงงานโค - กระบือ
เหยียบย่ำฟ่อนข้าวที่กองรวมไว้ในลาน ดัง
นั้น การทำขวัญข้าวจะจัด กระทำในวันนวด
ข้าวโดยเริ่มก่อนที่จะลงมือนวดข้าว

ประเพณีการทำบุญโค่นต้นไม้ เป็นประ
เพณีที่มีอยู่ทั่วไป หลายหมู่บ้าน ในอำเภอ
ต่าง ๆ ของจังหวัดตราดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
หมู่บ้านที่ชื่อของหมู่บ้านมาจากชื่อ ของต้น
ไม้ขนาดใหญ่ เช่นหมู่บ้านแหลมยาง ซึ่งมี
ต้นยางเก่าแก่ขนาดใหญ่ เป็นสัญลักษณ์
หมู่บ้านต้นตาล ก็มีต้นตาลเป็นสัญลักษณ์
ฯลฯ การทำบุญจะทำปีละครั้งระยะเวลาสั้น
ใหญ่ จะอยู่ในช่วงหน้าแล้ง ระหว่างเดือน
เมษายนของทุกปี โดยชาวบ้านส่วนใหญ่
จะนัดหมายกัน กำหนดวันที่เหมาะสมนัด
หมายและบอกต่อ ๆ กัน ให้ทั่วทั้งหมู่บ้าน
และหมู่บ้านใกล้เคียง จัดนิมนต์พระ มา
ประกอบพิธีทำบุญ ณ โคนต้นไม้ที่กำหนดขึ้น

มาร์ชเมืองตราด

เมืองตราดเมืองบูรพา
ชาวตราดภาคภูมิในใจ
ร่วมจิตร่วมใจประสานร่วมผูกพันรักกันดังญาติ
ชาวตราดร่มเย็นยินดี
ชาวตราดสร้างไทยสร่าง
ทุกแผ่นดินอุดมสมประชาหากินกันไป
สุดแผ่นดินไทยแต่น้ำใจไม่มีสุดสิ้น
วีรกรรมเกาะช้างทหารเรือสร้างให้ตราดห้าหาญ
ชาวตราดไม่ลืมจากจ้าวชีวิตรักษาชาติไทย
ราชัยเทอดไ้วสูงส่ง
ได้ร่มธงใด ๆ ไม่ร่มเย็นเช่นธงไตรรงค์

สุดอาณาเขตแดนอ่าวไทย
ที่เป็นไทยเลือดไทยทุกหยาด
ร่วมใจหาญไม่พลาดหวาดปรองกัย
ด้วยเรามีจิตใจประสาน
สร้างบ้านเมืองรุ่งเรืองวิไล
สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มภัยใจสร่าง
เป็นไทยหวงถิ่นหวงแผ่นดินจนสิ้นลมปราณ
เราต่างปฏิญาณดังประดุจผู้ศึกทง
ยึดศาสน์เป็นธรรมนำชัยเทอด
เราต่างยังยืนยงคงเป็นไทย

รำวงเมืองตราด

(สร้อย)

ชายแดนสยามมีนามของจังหวัดตราด บ้านเมืองสวยงามสะอาดหญิงงามผุดผาดบาดใจ
หากใครได้ไปเยือนทุกคนต้องชื่นชอบใจ ประวัติศาสตร์รำลึกชาวไทยได้จังหวัดตราดคืนมา
มีทรัพย์อยู่ในดินสินอยู่ในน้ำซ้ำแรมมากมาย เหมือนพลอยบ่อไร่ของเรา (สร้อย)
เราถึงอยู่ชายแดนสุขสบายวันวายไม่จริง เขาสมิงสวยจริงวิไล (ซ้ำ)
แหลมงอบงามน้ำตกตระการเกาะช้างใหญ่ไพศาลที่สองของไทย สวยงามน้ำตกธารมะยม

(สร้อย)

ทรายสวยหาดบานชื่น สายลมแหละคลื่นร่มรื่นอื่นใด น้ำใจคลองใหญ่แสนงาม

(สร้อย)

งามน้ำตกคลองเจ้าสวยหาดตะเกาสาวคลองหินดำ ล้ำค่าได้มาเกาะกูด (สร้อย)

ธงประจำ จังหวัดตราด

ประวัติ และความหมายของดวงตราประจำจังหวัด ดวงตราประจำจังหวัดตราด เป็นรูปเกาะช้างทะเล และเรือประมง หมายความว่าถึงจังหวัดตราด มีเกาะเป็นจำนวนมาก และเกาะที่ใหญ่ที่สุดเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป คือ เกาะช้าง การที่มีพื้นที่ติดทะเล ราษฎรจึงได้ยึดถือการประมง เป็นอาชีพหลักมาแต่โบราณ

พระแสงดาบพระราชทาน สำหรับเมืองตราด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้ชาวจังหวัดตราด หลังจากเสด็จพระราชดำเนินกลับจากยุโรป และประพาสจังหวัดตราด เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๕๐ อันเป็นเวลาที่ยังจังหวัดตราด หลุดพ้นจากการยึดครองของฝรั่งเศสแล้ว ๔ เดือน ๗ วัน

คำโคลงประวัติเมืองตราด

ประพันธ์โดย

นายคุ่ม แสงศิลป์ (ลูกเมืองตราด)

อดีตปลัดจังหวัดตราด

เมืองตราดมีเลือดเนื้อ	ชาติไทย
ตะวันออกแดนไกล	เลิศล้ำ
เลยจันทบูรออกไป	สุดเขต นาพ่อ
จดเขมรและน่านน้ำ	อ่าวให้ไทยเรา

ประวัติศาสตร์ก่อนนั้น	ปรากฏ
ปราสาททองทรงยศ	เคยตั้ง
เมืองตราดชื่อกำหนด	ฝ่ายคลัง ขึ้นแะ
อยุธยาเมื่อคราวครั้ง	เฟื่องฟูกรุงสยาม
สมัยอยุธยาล่มแล้ว	เสียกรุง
ตากสินมุ่งผดุง	กอบกู้
หมายจันทบูรบำรุง	หลักมั่น คงนา
เกณฑ์คนเมืองตราดสู้	พม่าแพ้มลายหนี

รัตนโกสินทร์สืบเชื้อ	จักรีวงศ์	ปีสองสี่สี่เจ็ดไชร์	ควรจำ
รัชกาลที่สามทรง	ปกเกล้า ฯ	ฝรั่งเศสเคยกระทำ	เรื่องเศร้า
สงครามรุกรามหงส์	เผ่าไทย ขึ้นมา	ชาวตราดตกกระทำ	เหลือกล่าว เทียนนา
อนุเวียงจันทน์เจ้า	ขบถสู้เมืองไทย	ปีสองสี่สี่เก้า	จึงได้กลับคืน
กองทัพไทยรุกเข้า	โจมตี	ยี่สิบสามมีนาอัน	สำคัญ
อนุเวียงจันทน์หนี	หลบหน้า	ลงนามสัญญากัน	แน่แท้
คนญวนมาราวี	ไทยต่อ อิกนา	เมืองตราดหมดผูกพัน	ฝรั่งเศส
ทัพดินทร์เดชากล้า	ปราบสิ้นไพร่พลของ	วันสำคัญมากแล้ว	ควรได้รำลึกถึง
เจ้าพระยาพระคลัง	ทัพเรือ	ชาวตราดระลึกล้น้อม	พระคุณ ท่านนา
เกณฑ์คนตราดช่วยเหลือ	บ่อยัง	นามสมเด็จพระจุล	จอมเกล้า
ฝ่ายเสียบึงหาจุนเจือ	ทัพใหญ่	ทรงมหากาคุณ	มากยิ่งขึ้น จรุงพ่อ
บ้านแหลมหินที่ตั้ง	ปรากฏสู้ศัตรู	ขอกราบทุกคำเช้า	มิได้ลืมเลือน
การรบจบเสร็จสิ้น	ศึกญวน	อนุสาวรีย์คิดสร้าง	โดยหมาย
ชาวตราดพาขึ้นขบวน	สู่เหย้า	เป็นที่รวมใจกาย	แห่งข้า ฯ
จากไปเพื่อไทยมวล	อยู่สุข สราญนา	ชาวตราดยินดีถวาย	เพื่อราช ลักการะ
พ่อแม่เมียลูกเต้า	ต่างล้วนยินดี	พระคุณอยู่คู่กล้า	ชั่วฟ้าดินสลาย
สมัยพระจุลจอมเกล้า	จอมไทย	สิบเจ็ดมกราแปดสี่ไชร์	อรุณยาม
ฝรั่งเศสยึดเมืองไป	ปกป้อง	เกิดพิพาทสงคราม	หนึ่งครั้ง
เหตุเพราะว่าผิดใจ	เซาก่อ ขึ้นมา	ฝรั่งเศสมาคุกคาม	น่านน้ำ ตราดนา
ตามปีเมืองตราดต้อง	ขอชำระกำหนดวง	ราชนาวิยุทธยัง	หยุดไว้กลางทะเล
ทุกข์โศกมากพัน	พันทวี	ยุทธนาวีคราวนั้น	สิ้นขจร
ร้อนใดที่เคยมี	มากล้น	ไพรีมาราญรอน	เกาะช้าง
ไม่เท่ากับธุลี	ยามเอกราชสูญแฮ	ราชนาวีเข้าต่อกร	บ ยัน เลยนา
ชาวตราดทุกข์ท่วมท้น	ตั้งสิ้นชีวิต	จนศัตรูแทบมล้าง	พ่ายแพ้กลับไป
พระทัยจอมราชเจ้า	กรุงสยาม	รักษาดีเพียงปากนั้น	แสนสบาย
จุฬาลงกรณ์พระนาม	เกริกกล้า	ไม่เหมือนทหารตาย	เพื่อป้องกัน
ทรงเห็นว่าเขตคาม	เมืองตราด นีนา	ประเทศไม่มลาย	เพราะมัน รักษา
มีเลือดไทยถ้วนหน้า	ควรกู้กลับคืน	ใครรักชาติจริงต้อง	สละพร้อมกายใจ
ทรงเมตตาอยู่แล้ว	เหลือประมาณ	เยี่ยงทหารเรือธนไชร์	ควรรบ
ขอตราดคืนประทาน	ร่มเกล้า ฯ	สงขลาชลบุรี รบ	กั้นกล้า
ฝรั่งเศสเคยระราน	จากไป เสียที	ถึงตายชื่อดังจบ	ทั่วโลก รู้แฮ
ประชาราษฎร์หมดเศร้า	ทุกข์ร่ำมลายสูญ	ควรเคารพหัวหน้า	เทอดได้วีรชน .

พระราชโอรสของรัชกาลที่ ๕ มีถึงชาวเมืองตราด

“ถึงผู้ว่าราชการกรมการ และราษฎรชาวเมืองตราด”

เรามีความจับใจอย่างยิ่งในถ้อยคำที่เจ้าทั้งหลาย ได้กล่าวแสดงความจงรักภักดีต่อตัวเรา เรามีความยินดีในการที่ได้เมืองตราดกลับคืนมา และขออนุโมทนาในการกุศลที่เจ้าทั้งหลายได้พร้อมกันจัดการทำคราวนี้

การที่เจ้าทั้งหลายได้พลัดพลาดจากเรานั้น เรามีความเสียดายเป็นอันมาก แต่บัดนี้มีความยินดีนัก ที่เจ้าทั้งหลายได้กลับคืนมาในพระราชอาณาจักรของเรา ซึ่งเราจะเป็นธุระจัดการทูลบำรุงให้เจ้าทั้งหลายได้รับความสุขสำราญต่อไปภายหน้า เราจะได้มาเมืองตราดเพื่อเยี่ยมราษฎรชาวเมืองตราด ซึ่งเป็นที่ขอบพ้อแลเคยได้พบปะกันมาแต่ก่อน ๆ แล้วนั้น”

พระราชดำรัสตอบประชาชนชาวเมืองตราด

(๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๕๐)

ดูกรประชาชนอันเป็นที่รักของเรา ถ้อยคำซึ่งเจ้าทั้งหลายได้มอบฉันทะให้กล่าวเฉพาะหน้า เราเวลานี้เป็นที่จับใจอย่างยิ่ง สมัยเมื่อเราพลัดพรากจากเขตรแดนอันเป็นที่พึงใจ ซึ่งเราได้ใส่ใจบำรุงอยู่ แลเมื่อนึกถึงประชาชนทั้งหลายอันเป็นที่รักใคร่คุ้นเคยของเราต้องได้รับความเปลี่ยนแปลงอันประกอบไปด้วยความวิบัติไม่มากก็น้อย ย่อมมีความเศร้าสลดใจเป็นอันมาก เพราะเหตุฉะนั้น ครั้นเมื่อเราได้รับโทรเลขจากเมืองตราดในเวลาที่เราอยู่ในประเทศยุโรป เปนสมัยเมื่อเราได้มาอยู่รวมกันอีกจึงมีความยินดีอย่างยิ่ง มีความประสงค์ที่จะใคร่ได้มาเห็นเมืองนี้และเจ้าทั้งหลาย เพื่อจะได้ระงับความลำบากอันใดซึ่งจะเกิดขึ้นด้วยความเปลี่ยนแปลง แลเพื่อจะได้ปรากฏเป็นที่มั่นใจแก่เจ้าทั้งหลายว่าการทั้งปวงจะเปนที่มั่นคงยืนยาวสืบไป เจ้าทั้งหลายผู้ได้ละทิ้งภูมิลำเนาจะได้กลับเข้ามาสู่ถิ่นฐาน แลที่ได้ละเว้นการทำมาหากินจะได้มีใจอุตสาหะทำมาหากินให้บริบูรณ์ดังแต่ก่อนและทวียิ่งขึ้น ซึ่งเจ้าทั้งหลายคิดเห็นว่าเราเหมือนบิดาที่พลัดพรากจากบุตรจึงรีบมาหา นั้น เปนความคิดอันถูกต้องแท้ ขอให้เชื่ออยู่ในใจเสมอสืบไปในเบื้องหน้า ดังเช่นที่คิดเห็นในครั้งนี้อ่า เราคงจะเป็นเหมือนบิดาของเจ้าเสมอตลอดไป ย่อมยินดีด้วยในเวลามีความสุขและจะช่วยปลดเปลื้องอันตรายในเวลามีภัยได้ทุกซ์ บัดนี้เรามีความยินดีที่ได้เห็นเจ้าทั้งหลายมาสโมสรประชุมกัน ณ ที่นี้ด้วยหน้าตาอันเบิกบาน ซึ่งเป็นพยานว่าถึงเราได้อยู่ในประเทศที่ไกล แต่รัฐบาลของเราได้จัดการต้อนรับเจ้าทั้งหลายด้วยความเชื่อเพื่อเป็นธรรมเนียม แลมีความกรุณาสมดังความปรารถนา

แต่คำสั่งของเราเป็นที่พอใจในความจงรักภักดีของเจ้าทั้งหลาย ทั้งในเวลาที่ล่วงมาแล้วแลในเวลานี้จึงมีความปรารถนาที่จะให้เมืองตราดนี้ อยู่เย็นเป็นสุขสมบูรณ์และขออำนาจพระแก่พระราชกรณียกิจให้มีความเจริญสุขสิริสวัสดิ์ ทำมาค้าขึ้นบริบูรณ์มั่งคั่งสืบไปในภายหน้า.

พระราชหัตถเลขาของ รัชกาลที่ ๕
ก่อนฝรั่งเศสยึดครอง ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๗

ที่ ๑๒๘/๖๘๓

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

วันที่ ๑๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๓

ถึง กรมหลวงดำรงราชานุภาพ

ด้วยได้รับหนังสือกระทรวงมหาดไทย เรื่องพระยาพิพิธพิไชยสุนทรการป่วยขออนุญาตเข้ามารักษาตัวในกรุงเทพฯ กระทรวงมหาดไทยได้อนุญาตไป และให้พระยาพิไชยชลธีมารักษาราชการเมืองตราดแทน ส่วนเมืองปจันตคีรีเขตรให้หลวงศิริเนมิทวีปลัดเป็นผู้รั้งราชการนั้นทราบแล้ว

เรื่องเมืองตราดนี้มีความวิตกอยู่มาก ความปรารถนาของฝรั่งเศสจะเกิดขึ้นได้ตามเหตุผลคือเวลาผู้คนตื่นแตกจากเมือง พวกที่จะถืออำนาจฝรั่งเศสตั้งกองข่มเหงเบียดเบียนก็จะมีขึ้นมากการบังคับบัญชาในทางปกครองก็น่าจะเป็นที่ขัดข้อง ด้วยเหตุที่คนในบังคับฝรั่งเศสจะเข้าไปอยู่ตามขึ้นใหม่มากที่สุด จนทหารซึ่งกระทรวงมหาดไทย ได้ขอให้กรมทหารเรือคงไว้พร้อมทั้งศาลตราด ๑๘๐ คนนั้นก็เป็นคนในพื้นที่เมืองตราด ใจคนจะเป็นประการใดคนไม่ถูก ถ้ามีเหตุการณ์ขึ้นผู้ว่าราชการเมือง บังคับบัญชาไม่ได้ก็จะเป็นการลำบากถ้าจะเอาทหารที่อื่นเข้าไป พวกที่คอยฟังบารมีฝรั่งเศสก็จะหาเหตุที่เราเตรียมต่อสู้อะไรต่าง ๆ ให้รำคาญหูอีกเหนมีทางอยู่อย่างเดียวที่จะให้ใช้กำลังทหารได้จริง แต่กรมทหารเรือจะต้องหานายทหารซึ่งเคยบังคับบัญชาคนเหล่านี้เป็นที่นับถือยำเกรงจริงๆ ให้อยู่ประจำบังคับทหาร และต้องมีคำสั่งโดยเฉพาะให้ทำการร่วมความคิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับฝ่ายพลเรือน โดยถือว่าเป็นราชการพิเศษ เวลาคับขันคล้ายกันกับไปตั้งซัดดาทัพอยู่ จนกว่าจะสิ้นเวลาที่ปั่นป่วนกันอยู่ดังนี้ขอให้เธอหาฤกษ์กับชายบริพัตร จำจะต้องสืบให้รู้ความจริงว่าเป็นอยู่เช่นไรในหมู่ทหาร และหมู่พลเรือน แล้วจัดการผ่อนผันไปตามเหตุผลปะทะงไว้อย่าให้ฝรั่งเศสร้องว่าเราเอาเมืองตราดไว้ไม่อยู่ ต้องเอาทหารไปรักษาไว้ก่อนได้ ถ้าหากว่าเป็นเช่นนั้นแล้วการที่จะออกจากจันทบุรีที่เห็นว่าเหลือลิกอยู่แล้วไม่มีทางที่จะแลเห็นได้เลย จะอาศัยแต่จาก ม.ส.ไตรเบลเป็นที่ป้องกันอย่างหนึ่งอย่างใดที่เดียวนั้นไม่ได้ ขอให้ถือว่าการเรื่องนี้เป็นสำคัญ เร่งปรึกษากันจัดการเสียโดยเร็ว.

สยามินทร์

พระราชหัตถเลขา ของรัชกาลที่ ๕ เรื่อง มอบเมืองตราดให้แก่ฝรั่งเศส ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๔๗

ที่ ๒๑๖/๑๔๒๑

พระที่นั่งวิมานเมฆ

วันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

ถึง กรมหลวงดำรงราชานุภาพ

ด้วยได้รับหนังสือที่ ๒๖๕/๙๒๔๗ ลงวันวันนี้ว่าด้วยเรื่องฝรั่งเศสจะถอนทหารจากจันทบุรี และรับเมืองตราด ในวันที่ ๓๐ เดือนนี้ ซึ่งเธอเห็นว่าฝ่ายเราจะต้องรีบส่งคนออกไปจัดการป้องกันในการรับส่งนี้ให้เป็นที่เรียบร้อย แลรักษาเมืองตราดมิให้ฝรั่งเศสล่วงล้ำเขตที่ได้กำหนดปักปันกันแล้วเข้ามา เธอได้ให้พระยาศรีสหเทพ กับมิสเดอเวสเดนภาคออกไปเพื่อจัดการนี้ในวันนี้แล้วนั้น ทราบแล้วก็ไม่มีอย่างอื่นที่จะดีกว่าที่ได้จัดไปแล้วนี้.

สยามินทร์

(รอยสลักเมื่อ ร.ศ. ๑๑๔ ยังปรากฏชัดเจนในปัจจุบัน)

วันตราดรำลึก

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศสยกดินแดนจังหวัดตราด และเกาะช้างตั้งแต่แหลมสิงห์ ไปจนถึงเกาะกูดรวมทั้งเมืองปัจจันตคีรี (เกาะกง) เพื่อให้ถอนทหารออกจากจันทบุรีต่อมาในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๓๙๙ ได้ยอมยกดินแดนพระตะบอง เสียมราฐ ศรีโสภณ ให้กับฝรั่งเศสเพื่อแลกเอาเมืองตราด และ เกาะต่างๆ ตั้งแต่แหลมสิงห์ไปจนถึงเกาะกูดกับเมือง ด้านซ้ายฝั่งขวาของแม่น้ำโขง

ชาวตราดเห็นพ้องต้องกันให้ถือ วันที่ ๒๓ มีนาคม ของปีเป็นวันสำคัญของจังหวัด เรียกว่า “วันตราดรำลึก”

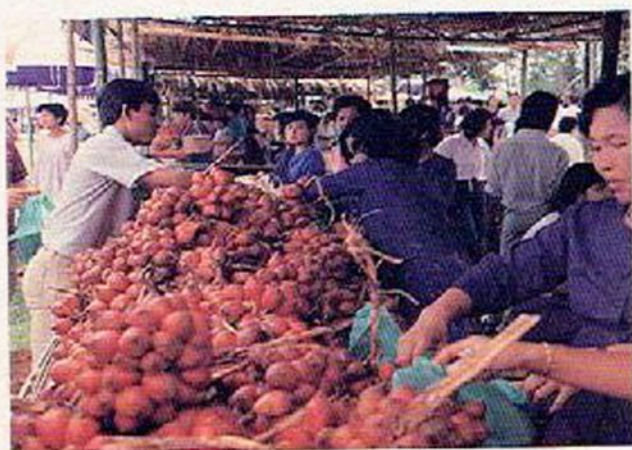
อนุสรณ์สถานเขาล้าน

สืบเนื่องมาจากที่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ องค์สภานายิกาสภาการศึกษาไทย ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรเห็นชาวเขมรที่ลี้ภัยสงครามเข้ามา พึ่งพระบรมโพธิ์สมภารที่จังหวัดตราดนับแสนคน ทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้สภาการศึกษาไทย จัดตั้งศูนย์สภาการศึกษาไทยขึ้นในครั้งนั้น เพื่อทำการสงเคราะห์แก่ผู้อพยพตามหลักการด้านมนุษยธรรม โดยในระยะแรกทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ก่อสร้างเป็นเพิงที่พักรชั่วคราว ทำด้วยไม้ไผ่ขึ้นที่บริเวณริมทางหลวงบ้านเขาล้าน จังหวัดตราด ต่อมาได้มีการก่อสร้างเป็นอาคารถาวร แต่เมื่อสถาน

การณ์คลี่คลายลง ศูนย์สภาการศึกษาไทยบ้านเขาล้านจึงปิดดำเนินการ

ในการดำเนินงานที่ผ่านมา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นว่า น่าจะสร้างเป็นอนุสรณ์สถานขึ้นมาสักอย่าง เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีต่อชาวเขมรนับแสน ซึ่งหนีภัยเข้ามาพึ่ง พระบรมโพธิ์สมภารในครั้งนั้น โดยจัดสร้างศาลาราชการคุณย์ไว้ในตำแหน่งทางเข้าบริเวณค่ายผู้ อพยพเดิม และในปี ๒๕๓๖ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ประกาศผลให้ ศาลาราชการคุณย์ เป็นการออกแบบด้านสถาปัตยกรรมดีเด่นประจำปี ๒๕๓๖

ระกำหวาน

ผลไม้ของจังหวัดตราดที่พิเศษกว่าระกำจากแหล่งอื่น เนื่องจากมีรสชาติหวานหอมเมื่อแก่จัด จึงเป็นที่นิยมของนักบริโภคระกำ และจังหวัดตราด ได้จัดงานวันระกำขึ้นในช่วงต้นเดือน มิถุนายน ของ ทุกปี โดยมีทั้งระกำและผลไม้อื่นด้วย เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ฯลฯ

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

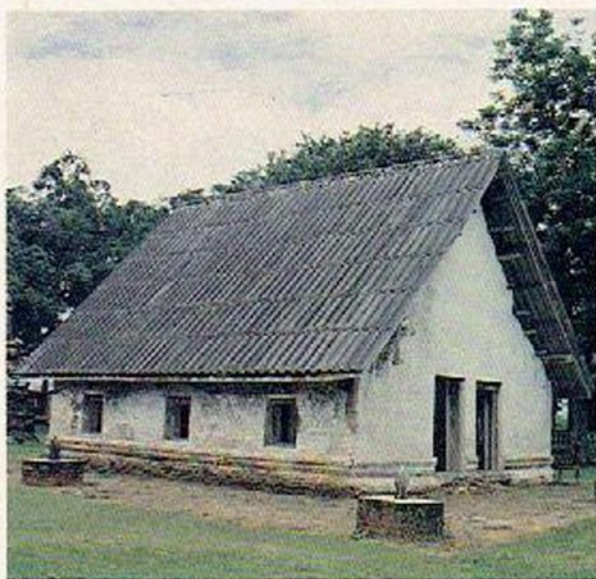

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตั้งอยู่ที่ถนนหลักเมือง ใกล้กับบริเวณวัดโยธานิมิต เป็นสถานที่เคารพบูชาสูงสุด ของประชาชนจังหวัดตราด ไม่มีผู้ใดทราบแน่ชัดว่า ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองนี้มีความเป็นมาอย่างไรคงมีเพียงเรื่องเล่าสืบต่อกันมาถึงวิธีการตั้งหลักเมืองซึ่งมีอยู่ว่า จะมีกรรมการ ๖ นาย ซึ่งตกลงว่าจะทำพิธีตั้งศาลหลักเมืองขึ้น ได้พิจารณาสถานที่ที่จะสร้างเสร็จแล้วก็ให้ชุดหลุมเตรียมไว้สำหรับบรรจุคนได้ ๔ คน แล้วออกหมายประกาศว่าต้องการคน ๔ คน ไม่จำกัดเพศ ชื่อ อิน จัน มัน คง

ในคำประกาศนั้นกล่าวว่ ในวันกำหนดที่ต้องการตัวบุคคลที่มีชื่อดังกล่าวนั้น จะออกเที่ยวร้องเรียกชื่อบุคคลทั้งสี่นั้นเรื่อยไป ผู้ใดมีชื่อตรงกับที่ระบุนั้นห้ามขานรับ ถ้าผู้ใดขานรับจะต้องถูกนำตัวไปฝังในหลุมแม้จะมีชื่อไม่ตรงกับที่ระบุนั้นก็ตาม

เมื่อกรรมการประกาศ และตีฆ้องไปตามที่ต่าง ๆ และได้คนครบ ๔ คนนั้นแล้วก็นำมาตั้งศาลเพียงตาขึ้นมี หมู เป็ด ไก่ และเหล้า เป็นเครื่องเซ่นบวงสรวงเทพเจ้า เมื่อได้ฤกษ์ก็จะนำเอา คนทั้งสี่ลงหลุมทั้งเป็น แล้วเอาหลักตั้งทับลงไปแล้วกลบดิน พร้อมกับบอกกล่าวให้ช่วยปกป้องรักษาบ้านเมืองและชาวเมืองให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขสืบไป

วัดบุปผาราม

วัดบุปผารามมีชื่อเรียกกันว่า วัดปลายคลอง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมืองตราด ห่างจากตัวจังหวัดตราดไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๒ กิโลเมตร วัดนี้สันนิษฐานว่ามีอายุเก่าแก่ ตั้งขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๑๙๕ ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองช่วงกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีโบสถ์ที่เก่าแก่มาก ภายในมีพระพุทธรูปจำลองและพระพุทธรูปปางต่าง ๆ อยู่มากมายเคยเป็นวัดสำนักของเจ้าคณะจังหวัดตราดมาก่อน

สิ่งที่สำคัญที่อยู่ในวัดก็คือ พระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นพระบรมสารีริกธาตุที่แท้จริง

ในปัจจุบัน ได้มีการจัดเก็บโบราณวัตถุของวัด และที่ประชาชนมอบให้ โดยจัดสร้างพิพิธภัณฑวัดบุปผารามจังหวัดตราด ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดอาคารพิพิธภัณฑวัดบุปผาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕

วัดโยธานิมิต

วัดโยธานิมิต หรือ วัดโบสถ์ เป็นวัดเก่าแก่มากวัดหนึ่ง เป็นพระอารามหลวง และเป็นสำนักงานของเจ้าคณะจังหวัดตราด ฝ่ายมหานิกาย อยู่ในเขตเทศบาลทางด้านตะวันตกของตัวเมือง สิ่งที่น่าสนใจของวัดนี้คือ ภาพเขียนภายในอุโบสถหลังเก่าของวัด เป็นภาพเขียนที่มีความงดงามสมควรอนุรักษ์ไว้เพื่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ในสมัยก่อนวัดนี้ใช้เป็นสถานที่กระทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของข้าราชการ

โนนหินตั้ง

โนนหินตั้งเป็นโบราณสถาน อยู่ในเขตบ้านคลองโสน ตำบลด่านชุมพล อำเภอปอไร่ ตำแหน่งที่ตั้งในแผนที่ระวาง ๗๐๑๗ ชุด ๕๕๓๗ แผ่นที่ ๓ พิกัด ๓๘๖๘๕๖ มีระยะการเดินทางจากตัวจังหวัดตราดไปยังอำเภอปอไร่ประมาณ ๕๗ กิโลเมตร และจากอำเภอปอไร่ไปทางทิศตะวันออกอีกประมาณ ๗ กิโลเมตร ระยะที่ตั้งของโบราณสถาน อยู่ห่างจากชายแดนประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยกัมพูชา ประมาณ ๘ กิโลเมตร อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคม ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยกัมพูชาแต่โบราณ

บริเวณที่ตั้งของโนนหินตั้ง เป็นเนินเขาเตี้ย ๆ มีทางลาดสู่ลำห้วยเล็ก ๆ ที่ไหลผ่านเนินดินนี้ ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณทั้งหมดนี้ เป็นแหล่งที่ทำเหมืองพลอยกันอย่างเป็นลำเป็นสัน

หินตั้งกองนี้สูงประมาณ ๑๐ เมตร มีรัศมีโดยรอบประมาณ ๒๐ เมตร บนไหล่ทางดังกล่าว กลางโนนหินตั้งถูกพวกทำเหมืองพลอยเอารถแทร็คเตอร์ดันขาดเป็นช่อง เพื่อค้นหาของที่เข้าใจว่าจะมีอยู่ภายใน แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้โบราณวัตถุใดๆ นอกจากจะพบพลอยลักษณะของกองหินเป็นกองหินที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ซึ่งสกัดหิน และนำมากองรวมกันไว้ โดยแบ่งออกเป็นพวก ๆ เพื่อเตรียมการสำหรับ

นำไปใช้ก่อสร้างศาสนสถานมิใช่เกิดขึ้น เพื่อสร้างศาสนสถาน ณ ที่ตรงนั้น ลักษณะดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏพบเห็นมากนัก ส่วนใหญ่จะพบแหล่งที่นำมาประกอบเป็นศาสนสถาน หรือสิ่งก่อสร้างแล้ว ยังไม่ปรากฏพบแหล่งที่ผลิตหินเหล่านี้มากนักดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า แหล่งโนนหินตั้งนี้ เป็นแหล่งผลิตวัสดุในการก่อสร้างปราสาทหินสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๓ แห่งหนึ่งได้เป็นอย่างดี

โบราณสถานเขาโต๊ะโมะ

ตั้งอยู่ที่ บ้านฮีเริ่ม หมู่ที่ ๗ ตำบลประณีต อำเภอเขาสมิง อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเขาสมิงประมาณ ๒๗.๕ กิโลเมตร เป็นโบราณสถานที่คาดว่าสร้างขึ้นในสมัยก่อนพุทธกาล ร่องรอยที่ปรากฏมีแท่งหินวางอยู่เรียงรายเป็นรูปสี่เหลี่ยมถึง๙ เหลี่ยม น้ำหนักตั้งแต่ ๑๐ กิโลกรัม ถึง

๑๐๐ กิโลกรัม สันนิษฐานว่าสร้างโดยมนุษย์คล้าย เทวสถาน กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๐๗ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๙ เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน

น้ำตกธารมะยม

น้ำตกธารมะยม ตั้งอยู่ที่คลองมะยม เกาะช้าง ตำบลเกาะช้าง อำเภอแหลมงอบ อยู่ห่างจากฝั่งแหลมงอบออกไปไม่มากนัก สามารถเล่นเรือไปถึงได้ภายในเวลาประมาณครึ่งชั่วโมง เท่านั้น

น้ำตกธารมะยม มี ๓ ชั้น ต้องใช้ความพยายามมากในการปีนป่าย เพื่อให้ถึงชั้นสูงสุดของน้ำตก ความงามและธรรมชาติของน้ำตกเป็นที่รู้จักกันดี ในหมู่นักท่องเที่ยว และที่นี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เคยเสด็จพระประพาสหลายครั้ง ได้โปรดให้สลักอักษรเป็นพระนามย่อ จ.ป.ร. ไว้ในแท่งศิลาอันหนึ่ง และลงศักราชปีที่เสด็จ พระราชดำเนินไว้ด้วยดังปรากฏให้เห็นในศิลากำหนดเรียกว่า จ.ป.ร. ที่ ๑ จ.ป.ร. ที่ ๒ จ.ป.ร. ที่ ๓ และ จ.ป.ร. ที่ ๔

ในปัจจุบันนี้ การปีนป่ายเขาเพื่อขึ้นสู่น้ำตกชั้นสูง ๆ ไม่ลำบากเหมือนแต่ก่อนนัก เพราะมีทางที่จะขึ้นไปได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น การเดินทางไปเที่ยวที่น้ำตกแห่งนี้ ก็ไม่ลำบากเพราะมีถนนลาดยางจากตัวจังหวัดตราดไปยังที่ว่าการอำเภอแหลมงอบ แล้วต่อด้วยเรือยนต์ไปอีกประมาณครึ่งชั่วโมงก็จะถึงน้ำตกแห่งนี้ทันที

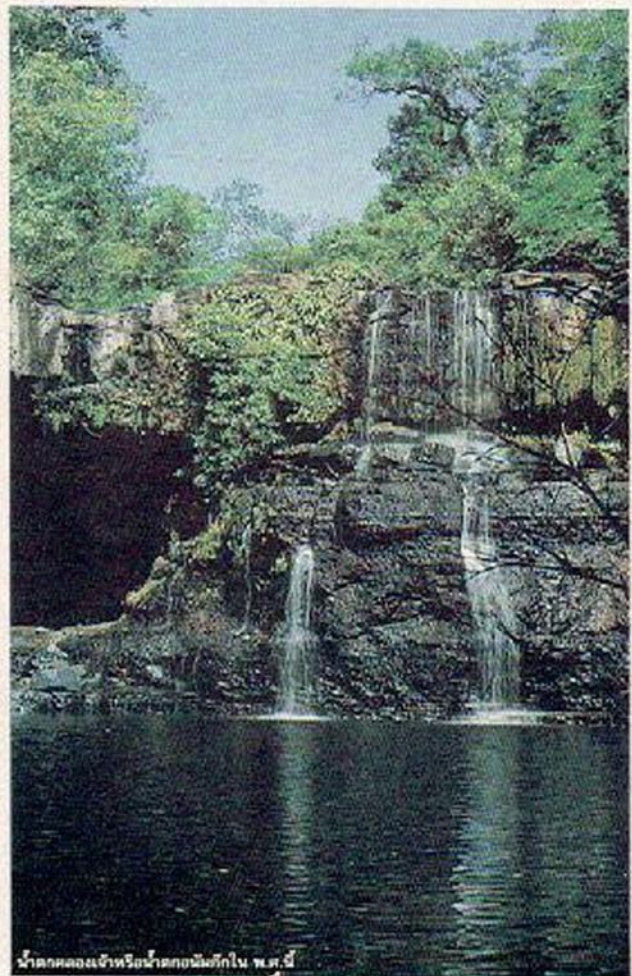
น้ำตกคลองเจ้า

น้ำตกคลองเจ้า หรือน้ำตกเจ้าอนันท์ก็อยู่ที่เกาะกูด เป็นน้ำตกที่มีความงดงามและเป็นจุดเด่นแห่งหนึ่งบนเกาะกูด ณ น้ำตกแห่งนี้มีรอยจารึกซึ่งปรากฏอยู่ ๒ แห่ง

แห่งที่ ๑ อยู่ที่ก้อนหินใหญ่ทางขวาด้านขวาน้ำอ่างที่น้ำตกไหลลงมา บันทึกไว้ว่า

ภส BS ๑๑๔ ที่ระลึกถึงองเชียงสือ ผู้ที่ไม่ได้มาที่นี่

แห่งที่ ๒ เป็นรอยจารึกที่หน้าผาสูงด้านซ้ายมือ บันทึกไว้ว่า บริพัตร ๒๔๗๕ นับได้ว่าน้ำตกแห่งนี้ มีความเกี่ยวข้องกับ พระราชพงศาวดารได้แห่งหนึ่ง

น้ำตกคลองเจ้าหรือน้ำตกอนันท์ใน พ.ศ. ๒๕

น้ำตกสะพานหิน

น้ำตกสะพานหิน ตั้งอยู่ใกล้ทางหลวงสายตราด-ไม้รูด-คลองใหญ่ ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๓๓ กิโลเมตร อยู่ในเขตตำบลแหลมมก๊ัด อำเภอเมืองตราด

น้ำตกแห่งนี้มีหน้าผาไม่สูงชันมากนัก แต่สายน้ำ ที่ไหลตกลงมาในแอ่งกว้างเบื้องล่างมีความสวยงามมาก แต่เดิมน้ำตกแห่งนี้ไม่มีใคร

เป็นที่รู้จักกันในหมู่นักท่องเที่ยวมากนัก เพราะการเดินทางในสมัยนั้นยังลำบาก แต่ในปัจจุบันการคมนาคมสะดวกขึ้น มีถนนลาดยางโดยตลอด จึงปรากฏว่า มีนักท่องเที่ยวซึ่งไปพักผ่อนตามหาดทรายในบริเวณนี้ จะแวะมาที่น้ำตกแห่งนี้กันเป็นประจำ ปัจจุบันสถานที่นี้ได้กลายเป็นเขตหวงห้ามไม่ให้ประชาชนเข้าไปท่องเที่ยว เนื่องจากสถานการณ์ชายแดนไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ

สุนัขหลังอาน

สุนัขหลังอาน เป็นสุนัขที่มีลักษณะพิเศษคือ หูตั้ง หางดาบ ขนเกรียน และมีอานหรือขั้วอุ้งบนแผ่นหลัง ซึ่งสุนัขชนิดอื่นไม่มี และยังมีความฉลาดซื่อสัตย์ด้วย เป็นที่นิยมเลี้ยงกันในหมู่คนรักสุนัข มีราคาค่อนข้างแพงกว่าสุนัขทั่วไป

สุนัขหลังอานเดิมที่เป็นสุนัขพันธุ์พื้นเมืองที่ใช้สำหรับล่าสัตว์ และเลี้ยงกันอยู่ที่เกาะภูเก็ตของเวียดนาม ซึ่งติดต่อกับดินแดนของประเทศเขมรส่วนการแพร่กระจายเข้ามาเมืองไทยนั้น คาดว่าอาจถูกนำเข้ามาโดยพ่อค้าที่เข้ามาทำการค้าขายติดต่อกับชาวบ้านทางจังหวัดตราด ในปัจจุบันสุนัขหลังอาน ได้รับการยอมรับและเป็นที่นิยมของผู้ที่เลี้ยงสุนัขไม่น้อย

ตลาดพลอย

ตลาดพลอย อยู่ที่อำเภอบ่อไร่ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตพลอยแดง หรือทับทิมสยาม ตลาดพลอยที่น่าสนใจ ได้แก่ ตลาดพลอยหัวทุ่ง ตลาดพลอยคลองยอ อยู่ที่ชุมชนบ่อไร่ นอกจากนี้ ยังมีตลาดพลอยที่บ้านหนองบอน ตลาดพลอยบ้านสระใหญ่ และตลาดพลอยบ้านตางาม

บรรณานุกรม

- จังหวัดตราด, สำนักงาน. ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดตราด. กรุงเทพฯ ฯ.
โรงพิมพ์อักษรสมัย, ๒๕๒๗. ๑๑๗ หน้า.
- จังหวัดตราด, สำนักงาน. เอกสารบรรยายสรุปจังหวัดตราด. มปท, ๒๕๓๖. ๑๑๗ หน้า.
- ทองต่อ กล้วยไม้ ณ ออยุธยา. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ โรงพิมพ์กรุงเทพ,
มปป. ๑๔๓ หน้า.
- ทองต่อ กล้วยไม้ ณ ออยุธยา. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ เสด็จเยือนประเทศอิตาลี.
โรงพิมพ์กรุงเทพ ฯ, มปป. ๑๔๓ หน้า.
- บุรณพิตร พยัคฆ์ขาม. "วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวเกาะกูด" ปฏิทินท่องเที่ยวปีที่ 2
ฉบับที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖. ๒๑ : ๒๓.
- "วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวเกาะกูด". วารสารปฏิทินการท่องเที่ยว ปีที่ ๒, ฉบับที่ ๑๕
(กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖) : ๒๑ - ๒๕.
- ศึกษาธิการอำเภอเขาสมิง, สำนักงาน. เอกสารประชาสัมพันธ์โบราณสถานเขาโต๊ะไม้.
- ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน, จังหวัดตราด. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๖. ๖๙ หน้า.
(เอกสารอัดสำเนา).
- ศูนย์วัฒนธรรม, จังหวัดตราด. การละเล่นประเพณีพื้นบ้าน. (เอกสารอัดสำเนา).

**รายชื่อบริจาคเงินสมทบสร้างห้องสมุดประชาชน
เฉลิมราชกุมารี
อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด**

รายชื่อบริจาค เกินกว่า 100,000 บาท
นางสังวาลย์ จินตกานนท์ 200,000 บาท
พระมานพ นาทสมุไม 200,000 บาท

รายชื่อบริจาครายละ 100,000 บาท
นายเจียร จินตกานนท์
นายนิพิท ไชยสถานนท์
นายลำไย สูงสกุล

รายชื่อบริจาคเกินกว่า 10,000 บาท
นายศรัณย์ สีวเมธี 50,000 บาท
คุณแม่เนี้ย สว่างไสว 50,000 บาท
นายธนาคม-นางสุนีย์ เลิศอนันตวงศ์ 25,000 บาท
นางสาววราภรณ์ สวัสดิ์วราภา 20,000 บาท
นางวิไลพร สงวนแก้ว บริจาคพลอยแดง 20,000 บาท
รายได้จากการแข่งขันมอเตออร์ครอส 18,845 บาท

รายชื่อบริจาครายละ 10,000 บาท
นางประภารัตน์ วรรณตานนท์
นายสมชาย สุทธิธนกุล
นายดำรง นางมณฑลดี เด็กหญิงปริญญา พ่อคำ
นางสมศรี วงษ์ศิริ
นายชุมพล รั้งควง
นางทับทิม เกตุมอญ
พลเรือโทวิมล - เรียมใจ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
นายสมบัติ แสงจันทร์
ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงงานน้ำปลาวิบูลย์ชัยอุตสาหกรรม
นายจักรพรรค์ ตะเวทิกุล
นายสมชาติ - นางจินตนา พรหมศิริ
นายจักรเพชร จิตงามสุจิต

นางสมบุญ จันทร์กลม
นายวิเวก ทองศรีสมบูรณ์
นายธงปลิว สกลศุภรัตน์
นางปิ๋ว มนต์สนิท
นางจรัญ จุลเดช
นายชูศักดิ์ ธนาพานิช
นายสายบัว ธนาพานิช
นายสมปอง ธนาพานิช
นางเดือนจิตร ตั้งธนกุล
นายสบัน ธนาพานิช
นางฉลวย อิมอุไร โครงการหมู่บ้านอิมทรัพย์
ร้านทุนทรัพย์พานิช โครงการหมู่บ้านอิมทรัพย์
นายโกมล เต็มแต้ม
นางลัดดา สุเนตร
นายพิงเค็ง แซ่แบ้
นายชวน สิงห์พันธ์
นางอนงค์ บัวเดือน
ร้านทองยิ่งเจริญ
ร้านยิ่งเจริญเภสัช
นางสาวกิมเห็ง เต็มแต้ม
นายสกล เสริมวงศ์วัฒนา
ศต.ระมิล นางกาญจนา เพ็ญวิจารณ์
นายสามารถ อนุภาพงษ์
คุณแม่กิมเหล็ง ปราศราดิน
นายวิบูลย์ เครือลอย
นายจักรเพชร จิตงามสุจิต
นางยาใจ มงคลธรรม
นางพยอม จินตกานนท์
นายประมวล มุสิกรัตน์
นายสันติ รมยานนท์
นายสมพร โกวิทานพวงศ์

นางสาวอัมพร ฤกษ์สหัสกุล
 พระเทพวิฑูรย์ โกวิทโท
 พระครูมงคล ปัญญากร
 นายสุมิตร พิศาลธนกกุล
 นายทรง เทพรานนท์
 นางเกศินี ภัทรกุลชัย
 นางกรรณก อัครพงษ์ไพศาล
 นางวาริน ไสวนะปรีชา
 นายเกรียงศักดิ์ เกษโกวิท บริจาคดอกไม้ตกแต่ง
 นายอัศวเดช ดิษยเดช บริจาคดอกไม้ตกแต่ง
 นางสาวลำพวน มะยมทอง
 นางสาวจริยา อิศริยะวณิช
 นางนวลจันทร์ อินทสุวรรณ
 นางชูศรี มหาโสม
 นางนิตยา สามสี
 นางคำพลอย ไซติถนอม
 นางไว พงษ์ศักดิ์
 นายศิริธน ยุวธานนท์
 นายสมชาย จันททีไร
 นางเฉลียว ก๊กผล
 นายบุญชัย นิติการุณ
 นายธนิต ไตรวุฒิ
 นายอัมฤทธิ์ - ภคินี พูลสวัสดิ์
 นางกิมเหล็ง ปราศราคิน
 นายสุรพล พาทีทิน
 นายสาท ไซติช่วง
 นางมณฑิยา อูปเวช
 นางสุภาภรณ์ จันทกมล
 นางเพ็ญพรรณ จันทกมล
 นางเพ็ญ กาบสลับ
 นางสาวอรพิน กาบสลับ
 นางบรรจง ห่วงสุข
 นายกิตติพงษ์ พิบูลอนุรักษ์
 น.ท.พิพัฒน์ คงทรัพย์
 นายประสิทธิ์ โพธิกิจ
 นายแก้ว
 นายคำ ดวงปัญญา

พระวินัยสรเสวี สมุฆานนุโท
 หอการค้าจังหวัดตราด (นายวิเชียร ทรัพย์เจริญ
 นางวิไล เมื่อกลิขิต
 ชมรมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จ.ตราด
 (ทันตแพทย์หญิงพิรุณ อ่อนอินทร์)
 นางพร ใจเที่ยง

นายนามผู้บริจาครายละไม่เกิน	5,000 บาท
นายบุญชัย นิติการุณ	5,000 บาท
นางสาวจันทิมา เรืองรัตนตรัย	5,000 บาท
นางแอบ แสงวิรุณ	5,000 บาท
หจก. เทพนิมิตการเกษตร	2,000 บาท
นายวิชัย - นางยุพา ธรรมจิตต์	2,000 บาท
นางสาวสาลี เต็มแต้ม	2,000 บาท
นพ.บัณฑิต บุญผลิต	2,000 บาท
นางบุญทรง วิโรจน์ปกรณ์	1,500 บาท
ห้างขายยาภิรมย์โฮสเทล	1,500 บาท
แขวงกาทางตราด	1,955 บาท
ชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลตราด	1,000 บาท
นายสมัน - นางอำไพ สุอังคะ	1,000 บาท
ด้านสุลกากรอำเภอคลองใหญ่	1,000 บาท
ป่าไม้จังหวัดตราด	1,000 บาท
นางสมัย แซ่เต้	1,000 บาท

รายนามผู้บริจาครายละไม่เกิน	1,000 บาท
สภต.ด้านชุมพล	500 บาท
สหกรณ์เดินรถตราดจำกัด	500 บาท
นายชาลี ไซยศิริ	500 บาท
นายประชุม เบนจปรिता	500 บาท
สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด	510 บาท
นายเกษม ใจเที่ยง	350 บาท
นายธนธร อุทวารวณ	100 บาท
ร้านบูรพาสาส์น ทีวีสี 14 นิ้ว	1 เครื่อง
นางศิริพรรณ ศรีวิชัย ชุดอ่านหนังสือ	800 บาท
นางสาวอรุณี สิวสุนทร ชุดอ่านหนังสือ	800 บาท
นายประชุม พานิชเจริญ ทำถนนลาดยางเข้าห้องสมุด	20,000 บาท

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายอมร อนันตชัย	อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดตราด
นายไพโรจน์ ปรีyaratน์	ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด
นายเกษม กิตติบำรุงสุข	นายอำเภอเขาส้ม
นายสุเมธ การศรีทอง	ศึกษาธิการอำเภอเขาส้ม
ว่าที่ ร.ต.สิน รongโสภ	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออก
นายสุข สวัสดิ์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดตราด

คณะดำเนินการ

นายอรุณ อัดดาทกุล	ประธานกรรมการ
นางพรรณิ อัครพิชโสภณ	กรรมการ
นายภักดี พงษ์ไพบูลย์	กรรมการ
นางทัศนาศุ คัมดิษฐ์	กรรมการ
นายเฉลิมพล พวงทอง	กรรมการ
นางสาวขวัญใจ เชื้อบุญยืน	กรรมการ
นางวันเพ็ญ ปาณะจำนงค์	กรรมการ
นางพรทิพย์ เจนนาวา	กรรมการ
นางสาวดาริณี นันทาวรณช	กรรมการและเลขานุการ
รูปเล่ม - คอมพิวเตอร์กราฟฟิค	
นายกฤต รังสิมันต์วงศ์	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออก

